

www.strik.rs

www.strik.rs

NASLOV ORIGINALA

Κάλλια Παπαδάκη
Δενδρίτες

UREDNIKA

Ljubica Pupezin

Objavlivanje ove
knjige pomogao je
program „Kreativna Evropa”
Evropske unije

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© 2015 by by POLIS Publishers and Kallia Papadaki

© 2018, ŠTRIK, za srpski jezik

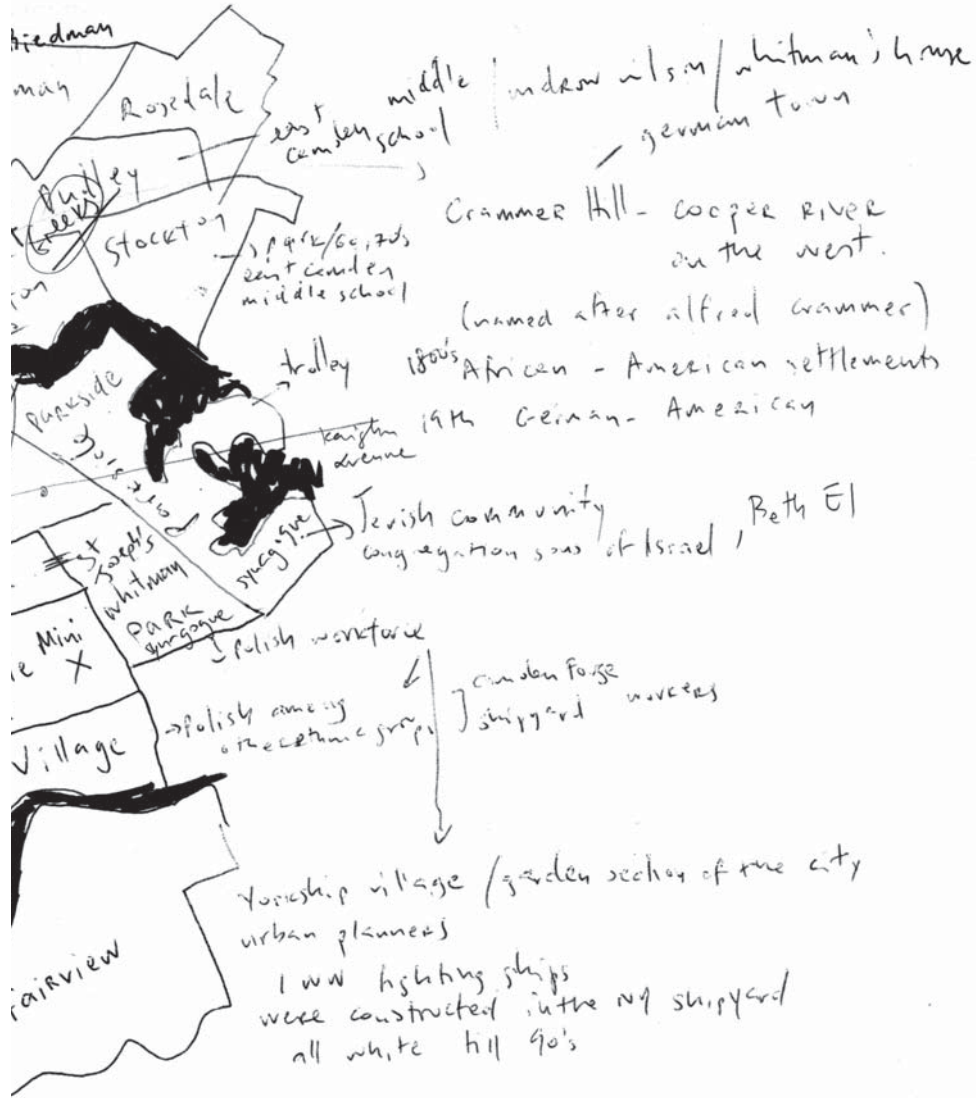
Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige
ne sme se umnožavati ni u kom obliku bez prethodne
dozvole izdavača ili vlasnika izdavačkih prava.

KALJA PAPADAKI

Dendriti

PREVOD S GRČKOG
Irena Bogdanović

Beograd, 2018.

"City in the world"
 recorded sound
 Whitman

the Camden Atlantic
 rail road
 Camden → Atlantic City
 resort

*Mojim roditeljima,
Antigoni i Manolu*

Napomena

Grad Camden nalazi se u Nju Džerziju, preko puta Filadelfije. Dva grada razdvaja reka Delaver, a spajaju mostovi *Bendžamin Frenklin* i *Volt Vitman*. Generacije migranata utopile su se kroz razne poslove u bogatu industriju. Situacija se, međutim, promenila posle završetka Drugog svet-skog rata. Industrija se preselila u zapadne američke države i Meksiko. Nije više bilo posla, a novi talas Portorikanaca i Afroamerikanaca preplavio je grad. Bili su u potrazi za boljim životom. U septembru 1949, u istočnom Kamdenu, ratni veteran Hauard Anruh ubio je trinaest ljudi za dvanaest minuta. Bio je prvi zvanični serijski ubica u istoriji Sjedinjenih Američkih Država. U godinama koje su usledile, trojica gradonačelnika Kamdena osuđena su i zatvorena zbog korupcije. Grad je 2012. imao najveći postotak kriminala u celoj Americi. Danas, oko četrdeset odsto stanovnika i dalje živi ispod granice siromaštva. Sve su to nesporne činjenice. Svaka druga sličnost s licima, imenima ili situacijama jeste slučajna i nema nikakve veze sa stvarnošću.

„[...] sve vreme je već prošlo... naš život je samo
izbledeli odsjaj jednog nepromenljivog procesa...”

V. G. Zebald prema *Orbis Tertiusu*
Horhea Luisa Borhesa

I

*Jesenji vetar primio je
telegram – i još mnogo šta,
iz majčine ruke.¹*

Mini je rasplitala dve krive kike i sakupljala kosu u asimetrični konjski rep. Dve suze potekle su niz zažarene crvene obraze, brzo ih je obrisala rukavom bluze, da slučajno neko ne primeti, a u grlu joj je zastao kudravi čvor isprepletanog jada, sve joj ide naopako, škola je čista glupost, đaci iz razreda idioti, brat mali tiranin koji joj krađe džeparac, a danas kada je pokušala da mu se odupre, uzeo je krojačke makaze i odsekao joj pola leve kike. I kao da mu to nije bilo dovoljno, zapretio joj je da će je ako ga oda majci, to skupo koštati, a Mini je dobro znala da sve strahote koje izgovori, on zaista i misli. Uzela je makaze, stala ispred ogledala u školskom toaletu i isekla i desnu kiku da bi je ujednačila s levom. Jer majka nije glupa, pitaće je, želeće da sazna, i šta će joj onda reći? Treća suza klizi i Mini je guta.

I pre nego što je uspela da je svari, ispred nje se, nasuprot nežnoj i nejakoj oktobarskoj svetlosti, pojavljuje silueta plavokose devojčice za glavu viša od nje. „Imaš cigare-

¹ Nikola Virgilio (1928–1989), američki haiku pesnik. *Prim. prev.*

tu?”, pita je i gleda pravo u oči, ispitivački, a Mini se skuplja u svom uglu, jer ne puši, i jedan jedini put kad je stavila cigaretu u usta i pravila se kao da vuče dim, majka joj je raspalila šamarčinu, a prsti su ostavili jarkocrven trag na obrazu, još uvek se seća peckanja i slanih suza kako teku, i to daleko sećanje podseća na potisnuto osećanje, hvata brzi duboki udah da smiri uznemirenost koja kuva u njoj, spremna da proključa. „Dobro, šta ti je, zaboravi”, mrmlja nezainteresovano plavokosa devojčica i seda kraj nje s rukama prekrštenim na kecelji dok noge pruža po toplom betonu. Devojčica ispitivačkim pogledom prelazi po okolini i iz zadnjeg džepa vadi štanglu istopljene čokolade, gura komad u usta zamazujući prste, posle šake briše o izbleđeli džins, zubi joj postaju boje pšenice, kao što je i njen taman ten. „Hoćeš?”, mrmlja pružajući u njenom pravcu čokoladu i Mini bojažljivo lomi mali komad i pažljivo ga topi u ustima, kao da isprobava svoju izdržljivost, iako je u suštini gadljiva, ipak to čini, usuđuje se, i na tren prestaje da diše, samo guta, usne hermetički zatvorene, jer bez kiseonika mikrobi ne mogu preživeti, ili ipak mogu?

„Zar se ne zoveš Leta?”, okleva Mini, a u dubini duše želi da je svi ostave na miru, jer nije pravi trenutak za odgovore i pitanja, već je jedanaest meseci u novoj školi, a s mukom je razmenila jedva nekoliko rečenica, sve počinje sa ostavljanjem odgovarajućeg utiska, kakvu odeću nosiš, gde živiš i kuda ideš na odmor, a Mini dobro zna da na njihova prećutna i uporna pitanja ne može a da ne da sve same netačne odgovore. Devojčica s tamnoplavom kosom

i sitnim retkim pegama posutim bez ikakvog reda po jagodicama, snuždila se i spustila je pogled na svoje sportske patike, Mini brzo malo otvara usta, tek toliko da joj se vide samo dva prednja krnja zuba: „Zaista, odakle dolazi to ime Leta?“, a pegava devojčica se ljuti i grubo je gura, impulsivno se diže i krupnim koracima žurno odlazi preko dvorišta s rukama u džepovima. Mini briše oči, duva nos, duboko udahne i šutira snažno, pravo u rasklimani koš, jedan dosadni kamenčić koji joj se vrzmao oko vrha cipele i nervirao je.

Ime plavokose devojčice zaista je bilo Leta, i to nije ništa strašno, ima toliko đaka u školi s još čudnijim i takođe neuobičajenim imenima, isto tako antipatičnim i teškim za izgovor. Međutim, njeno je sa sobom vuklo i tamni satelit, rep komete koji ju je pratio još od rođenja, jednu napomenu i zvezdicu uz glupo i nepodesno ime, kako je to samo smislila njena majka da joj prilepi i broj 68, da se razlikuje i do kraja života je proganja. Njeno ime je u zvaničnim knjigama u registratoru i u školskoj evidenciji zavedeno kao „Leta, 68, Kabani Miler“ i uvek kad to uspe nekako da prevaziđe, zamajana igrama i bezbrižnim ranim pubertetom, pojavi se neko, kao jutros zlonamerni profesor, da je na to zajedljivo podseti, što je izazvalo i zlobni kikut, podsmeh i ironiju u celom odeljenju. Ne želi da se razlikuje, nikada to nije htela, već se izdvaja svojom visinom i razvijenom telesnom građom u periodu osetljivom za dvanaestogodišnjakinju, a ona želi da pripada, da bude deo homogenog i kompaktnog, što je već u samom